

2022-10-27

ÖPPEN

Informationsunderlag

Datum: 2022-10-27

Diarienummer: 10-2022-1062

Handläggare: Nina Ström

Telefon: 031-62 60 96

E-post: nina.strom@goteborgenergi.se

Yttrande över nämnd-/styrelseremiss av förslag till riktlinje för höjd beredskap inklusive Göteborgs Stads krigsorganisation

Sammanfattning

Kommunstyrelsen beslutade 2021-08-18 §576 att ge stadsledningskontoret i uppdrag att fortsätta utredningen om stadens krigsorganisation med inriktningen krigsorganisation med i huvudsak ordinarie nämndstruktur. Kommunstyrelsen beslutade den 15 juni 2022 att remittera stadsledningskontorets förslag till samtliga nämnder och styrelser i staden.

I tjänsteutlåtandet lämnar stadsledningskontoret förslag på en reviderad version av Göteborgs Stads riktlinje för höjd beredskap, inklusive bilaga om Göteborgs Stads krigsorganisation.

Göteborg Energi föreslås i remissförfarandet att leda en resursfunktion och delta i minst fem andra resursfunktioner.

Göteborg Energi ställer sig generellt sett positiva till förslaget och tillstyrker sammantaget stadsledningskontorets förslag.

Bolagets synpunkter rör bland annat önskemål om förtydliganden om mandat och uppdrag i resursfunktionerna samt förslagets kompatibilitet med befintlig krisledningsorganisation inom staden. Andra synpunkter gäller åtskillnadsregler samt beaktande av lagstiftning och statliga direktiv och dess betydelse för stadens möjligheter till effektivt resursutnyttjande och prioritering.

2022-10-27

ÖPPEN

Ärendet

Bakgrund

Göteborgs Stads krigsorganisation föreslås bestå av ordinarie nämnders och styrelser krigsorganisationer med tillhörande beredskapsplaner, samt ett antal tillkommande resursfunktioner. Resursfunktionerna ska säkerställa att operativt samarbete över förvaltnings- och bolagsgränser snabbt kan komma till stånd vid krigsfara och krig, men också vid hybridkrigföring i gråzonen mellan krig och fred. Syftet är att använda stadens samlade resurser på bästa sätt och stärka stadens förmåga att värna liv och hälsa samt upprätthålla samhällets funktionalitet.

Göteborg Energi AB och/eller något av koncernens dotterbolag föreslås leda resursfunktionen "Energi" samt ingå i "Reparationer", "Infrastruktur för IT", "Inköp", "Skydd och bevakning" samt "Skyddsrum och övriga totalförsvarsanläggningar". Andra resursfunktioner kan bli aktuella beroende på vilken situation som råder.

Remissen

Stadsledningskontoret önskar särskilt svar på:

Är resursfunktioner rätt väg att gå för att skapa stadens krigsorganisation?

Är det rätt nämnd/styrelse som föreslås bli funktionsansvarig?

Är det rätt nämnder/styrelser som föreslås delta i respektive resursfunktion?

Övriga synpunkter kring stadens krigsorganisation?

Yttrande

Göteborg Energi AB har valt att svara som koncern. Inför yttrandet har synpunkter samlats in från GothNet, GENAB och GEGAB. Synpunkter har även inkommit från Verksamhetsområde Drift och Underhåll och juridikfunktionen.

Yttrandet finns i bilaga.

Kommunikationsplan

Yttrandet offentliggörs enligt rutin.

Bilagor

Yttrande över nämnd-/styrelseremiss av förslag till riktlinje för höjd beredskap inklusive Göteborgs Stads krigsorganisation.

Göteborg som ovan

Per-Anders Gustafsson

Diariennr 10-2022-1062

stadsledningskontoret@stadshuset.goteborg.se

Vårt datum: 2022-10-27

Vår referens: Nina Ström

Ert datum: 2022-06-21

Er referens: 1107/21

Yttrande över nämnd-/styrelseremiss av förslag till riktlinje för höjd beredskap inklusive Göteborgs Stads krigsorganisation

Bakgrund

Kommunstyrelsen beslutade 2021-08-18 §576 att ge stadsledningskontoret i uppdrag att fortsätta utredningen om stadens krigsorganisation med inriktningen krigsorganisation med i huvudsak ordinarie nämndstruktur. Kommunstyrelsen beslutade den 15 juni 2022 att remittera stadsledningskontorets förslag till samtliga nämnder och styrelser i staden.

Göteborg Energi AB svarar som koncern. Synpunkter har sammanställts från Göteborg Energi GothNet AB (GothNet), Göteborg Energi Nät AB (GENAB), Göteborg Energi Gasnät AB (GEGAB) och från moderbolaget.

Ärendet

I tjänsteutlåtandet lämnar stadsledningskontoret förslag på en reviderad version av Göteborgs Stads riktlinje för höjd beredskap, inklusive bilaga om Göteborgs Stads krigsorganisation. Krigsorganisationen föreslås bestå av ordinarie nämnders och styrelser krigsorganisationer med tillhörande beredskapsplaner, samt ett antal tillkommande resursfunktioner. Resursfunktionerna ska säkerställa att operativt samarbete över förvaltnings- och bolagsgränser snabbt kan komma till stånd vid krigsfara och krig, men också vid hybridkrigföring i gråzonen mellan krig och fred. Syftet är att använda stadens samlade resurser på bästa sätt och stärka stadens förmåga att värna liv och hälsa samt upprätthålla samhällets funktionalitet.

Göteborg Energi AB och/eller något av koncernens dotterbolag föreslås leda resursfunktionen "Energi" samt ingå i "Reparationer", "Infrastruktur för IT", "Inköp", "Skydd och bevakning" samt "Skyddsrum och övriga totalförsvarsanläggningar". Andra resursfunktioner kan bli aktuella beroende på vilken situation som råder.

Stadsledningskontoret önskar särskilt svar på:

- Är resursfunktioner rätt väg att gå för att skapa stadens krigsorganisation?
- Är det rätt nämnd/styrelse som föreslås bli funktionsansvarig?
- Är det rätt nämnder/styrelser som föreslås delta i respektive resursfunktion?
- Övriga synpunkter kring stadens krigsorganisation?

Synpunkter

Göteborg Energi AB ställer sig generellt sett positiva till förslaget och tillstyrker sammantaget stadsledningskontorets förslag.

Är resursfunktioner rätt väg att gå för att skapa stadens krigsorganisation?

Vi anser att resursfunktioner kan vara ett effektivt sätt att inom Göteborgs Stad uppnå samordning, gemensam inriktning, effektivt resursutnyttjande och en samlad lägesbild under krig, krigsfara eller extraordinära händelser.

Det är en bra sammansättning av resursfunktioner, de är heltäckande och bör motsvara de behov som kan uppstå.

Är det rätt nämnd/styrelse som föreslås bli funktionsansvarig?

Vi anser att Göteborg Energi är lämplig som funktionsansvarig för Energifunktionen. Exakt hur ansvaret fördelas mellan Göteborg Energi och GENAB kan beslutas under planering och andra förberedelser. Det är viktigt att båda bolagen deltar i funktionen.

Är det rätt nämnder/styrelser som föreslås delta i respektive resursfunktion?

Det är lämpligt deltagande för Göteborg Energis del inkl. dotterbolag. Vi kan även behöva vara representerade i funktionen för Transport, logistik och ordonnans samt Samband och ledningsplatser. Det beror på hur resursfunktionen är tänkt att fungera, hur beslutsmandatet för funktionerna ser ut och vilket uppdrag de kommer att ha. Se mer under Övrigt.

Energifunktionen samlar el, värme, gas och kyla samt reservkraft. Vi behöver skilja på gas som bränsle till exempelvis produktionsanläggningar för fjärrvärme och el och på gasdistribution ut till kunder. Gasdistributionen omfattas av särskilt regelverk vilket har betydelse under gasbrist.

Övriga synpunkter kring stadens krigsorganisation

Resursfunktionernas uppdrag, mandat och målbild

Vi anser att resursfunktionernas uppdrag, mandat och målbild behöver förtydligas. Det gäller särskilt innebörden av att leda/delta i en funktion jämfört med att inte delta. Ansvarar funktionen för att hela Stadens behov tillgodoses eller behöver nämnd/styrelse delta för att få del av prioriterade resurser eller insatser?

Behöver exempelvis Göteborg Energi delta i Transport, logistik och ordonnans för att kunna få prioriterade leveranser av kritiska resurser? Eller räcker det att vi meddelar vårt behov?

Vad ingår i Lokaler och fastighetsdrift? Hur ska ansvarsfördelningen se ut mellan resursfunktionen och nämnd/styrelse avseende fastighetsdrift för anläggningar och kontor under höjd beredskap och krig? Kan krigsplacerad personal komma att arbeta över hela stadens samlade fastigheter eller ska respektive nämnds/styrelses krigsplacerade personal knytas till de egna fastigheterna?

Avseende resursfunktionen Samband och ledningsplatser, behöver nämnd/styrelse ingå för att kunna samordna ledningsplatser och få tillgång till nödkommunikation?

Detta är exempel på frågeställningar som behöver tas med in i det fortsatta arbetet.

Övergång mellan befintlig krisledningsorganisation och organisation med aktiverade resursfunktioner

Göteborgs Stad har en krisledningsorganisation med olika beredskapsnivåer som aktiveras utifrån typ av händelse. Det är viktigt att detta förslag med resursfunktioner lyfts in i befintlig krisledningsorganisation så att övergången är tydlig och för att undvika risken att det byggs upp en parallell ledningsstruktur för ledning vid höjd beredskap eller krig jämfört med mindre omfattande kriser i fredstid.

Avseende organisation behöver det även förtydligas hur samverkan mellan deltagande nämnder/styrelser ska organiseras och genomföras.

Konsulter och leverantörer

Flera nämnder/styrelser har ett antal kritiska leverantörer och konsulter nödvändiga för att upprätthålla drift av samhällsviktig verksamhet. Det bör övervägas om sådana leverantörer och konsulter ska kunna knytas till resursfunktionerna och i så fall hur.

Åtskillnadsregler

De åtskillnadsregler som återfinns i Ellagen och Naturgaslagen behöver beaktas. För Göteborg Energi gäller det all planering av krisberedskap och civilt försvar, vilket även inkluderar förslaget om resursfunktioner enligt remissen.

Åtskillnadsreglerna enligt Ellagen och Naturgaslagen reglerar hur samarbete inom energikoncerner får ske mellan elnät och elhandel/produktion samt mellan gasnät och gashandel/produktion. Dessa regler finns till för att skydda konsumenter till nätbolagen som inte har möjlighet att vända sig till någon annan aktör än den som har ett naturligt monopol på el/gasledning, samt för att skydda konsumenter på el/gashandelsmarknaden från konkurrensskadande beteende på dessa respektive handelsmarknader. Göteborg Energi-koncernen behöver därför beakta åtskillnadsreglerna i allt vi tar oss för där vi samverkar mellan dessa olika delar av koncernen.

Reglerna hindrar inte från samarbete, utan det är fullt möjligt att samarbeta kring gemensamma funktioner av diverse slag, varför det inte finns något direkt hinder mot att dessa delar av koncernen samordnar sin krisberedskap, nyttjar samma personella resurser, samverkar på detta område eller delar information om

förberedelser etc. Idag finns redan gemensamma funktioner och rutiner exempelvis avseende Tjänsteperson i beredskap och GDPR-arbete. Däremot behöver deltagare i en sådan gemensam funktion/samverkan, som alltid i en koncern som omfattas av åtskillnadsreglerna, tänka på följande:

- Att inte dela information som innebär att elnätet ger elhandel/produktion fördelar på marknaden eller som vältrar över kostnader på elnätet som är större än elnätets andel/nytta av arbetet, och motsvarande för gassidan.
- Särskilt kan observeras att kundregister inte får delas från nätbolagen, inte ens för att undvika en kris. Däremot kan nätbolagen meddela sina kunder om frågor som rör nätet.
- Det kan också noteras att det är viktigt att GENAB:s beslutsfattare behåller makten över bolaget, om inte GENAB beslutat att lämna över vissa mandat i en viss situation till en gemensam krisorganisation, och i så fall ska den som tar över fatta sina beslut på ett sätt som inte skapar fördelar för elhandel/produktion på nätets bekostnad, såvida det inte är klart motiverat för att minska skadan på liv, hälsa och egendom eller liknande värden.

Det finns sammanfattningsvis inget generellt hinder i åtskillnadsreglerna i Ellagen eller Naturgaslagen mot att samverka i krisfrågor, men åtskillnad ska hållas på de områden åtskillnaden gäller för när samarbetet sker. Det kan även noteras att krigs/krislagar samt allmänna rättsprinciper ibland kanske kan trumfa åtskillnadsreglerna, men det är i situationer när alla typer av lagar kan trumfas av dessa.

Lagar och direktiv

Göteborg Energi deltar gärna i resursfunktioner med strävan att samordna och utnyttja stadens samlade resurser på ett effektivt sätt och där de behövs bäst. Vi har dock lagstiftning och direktiv att ta hänsyn till, så som Elberedskapslagen och EU-förordningar, som i vissa fall styr prioriteringar och tillgång till resurser. Exempel på detta kan vara prioritering av gaskunder vid gasbrist.

Det kan ha stor påverkan på arbetet i resursfunktionerna, eftersom det kan påverka tillgång till resurser och hur prioritering av leveranser kan ske. Den prioritering som behöver ske på lokal nivå kanske inte är genomförbar om hela Sveriges säkerhet är beroende av andra åtgärder. Det är bra om det finns en medvetenhet om detta i fortsatt arbete och frågan kan behöva utredas vidare.

Planering och förberedelser

Förberedelser och planering i respektive resursfunktion kommer att behövas, för att säkerställa effektivt arbete under en skarp händelse. Det kan komma att bli tidskrävande och innebära resursuttag i form av personal, i och med att vi deltar i minst sex av dessa funktioner. Vi kan behöva delta från flera delar av koncernen och med olika kompetenser.

Undantag för uttag av resurser

Göteborgs Stad bör planera för att kunna behålla resurser i så stor utsträckning som möjligt, där det är möjligt utifrån lagar och direktiv. Tjänsteplikt och krigsplacering nämns i riktlinjen. Även fordon och andra resurser behöver säkras, för att inte riskera att vi tappar dessa resurser om Fullmaktslagarna är aktiverade. Det bör finnas förutsättningar för en samlad planering avseende exempelvis fordon.

Utbildning och övning

Utbildning och övning kommer att behövas för att ledning med resursfunktioner ska kunna fungera i praktiken och Göteborg Energi ställer sig positiv till sådana initiativ.

Göteborg som ovan

GÖTEBORG ENERGI AB

Per-Anders Gustafsson